

Høring Meld.St.4 (2015-2016) Bedre skatt- en skattereform for omstilling og vekst.

NHO Reiseliv viser til stortingsmeldingen *Bedre skatt- En skattereform for omstilling og vekst*, og vil i det følgende kommentere meldingen.

Bakgrunn:

NHO Reiseliv organiserer hele bredden i norsk reiseliv, hoteller, restauranter, camping-sektoren, opplevelsesbedriftene, destinasjonsselskapene og bilutleiefirmaene. Sammen med transportforeningene NHO Luftfart, NHO Sjøfart, NHO Transport og NHO Logistikk utgjør vi reiselivs-Norge med verdiskaping på over 70 mrd. kr pr år og sysselsetter ca. 150.000 medarbeidere.

Norsk reiseliv er en valutainnbringende næring som er særlig viktig i en tid med oljebrem og Norges overgang fra oljeøkonomi til en bredere basert næringsøkonomi. For å motvirke redusert etterspørsel fra oljesektoren til reiselivet, har det vært særdeles viktig å vri reiselivets aktivitet mer over mot utenlandske gjester og et mer helårs besøkmarked. Samtidig har det vært viktig å få nordmenn til å etterspørre reiselivsprodukter innenlands fremfor i utlandet. Vi har i 2014 og 2015 lykkes med begge deler og har hatt gode veksttall for norsk reiseliv, på tross av nedgang og utfordringer i det oljerelaterte reiselivet, spesielt på Vestlandet.

Norsk reiseliv er i en internasjonal konkurranse-situasjon, med knallhard konkurranse. Ekstra kostnader på norsk reiseliv, som økt MVA på overnatting og skiheiser, eller særnorske flyseteavgifter, vrir etterspørselen over til konkurrenter i Norden og andre europeiske land. Det svekker reiselivets evne som sysselsettingsmotor for økende arbeidsledighet i andre sektorer. På samme måte som internasjonal luftfart og skipsfart unntas fra klimaavtalen i Paris, må Norge unngå særnorske skatter på områder som kun forskyver etterspørselen til våre konkurrenter.

Anbefalinger:

1. Digitalisering og rettferdig beskatning av samme produkt: En av faktorene for gode resultater i norsk reiseliv har vært styrket produktutvikling og aktiv bruk av digitale plattformer for booking, synliggjøring og markedsanalyse. Ny teknologi, sammen med digitaliseringsutviklingen, har gjort fremveksten av delingsøkonomier mulig. Dette reiser to utfordringer:

- a) Det offentlige er ikke tilsvarende digitalisert, noe som påfører reiselivsnæringen et unødig kostbart og tidkrevende ikke-digitalisert skjemavelde. Informasjon må gis flere ganger da systemene ikke snakker sammen.
- b) En ny "skattefri" økonomi er vokst frem i besøksnæringen, gjennom plattformbaserte overnattingstjenester som Airbnb, uten at verken bookingselskapet eller utleieaktørene betaler skatt. Samtidig er Airbnb verdens nest største hotellkjede. Den nye skattefrie økonomien får fordelene av både å slippe tilsyn og kostbart byråkrati, samt slippe skatt. Det som var en idealistisk og ikke-kommersiell "delingstanke", har blitt en kommersiell aktivitet uten skatt og benevnes nå som "plattformøkonomi" eller "tappekranøkonomi".

Forslag 1: Fremfor å pålegge nye skatter på en næring med sysselsettingspotensiale, må hovedfokus være *rettferdig beskatning*. Skattemyndighetene må gis i oppdrag å se på hvordan de nye kommersielle plattformøkonomi-aktørene (plattformeier og tjenestetilbyder) skal komme inn i det norske skattesystemet. Det krever bl.a. en enkel digital registrering i Alltinn for alle de nye

enkeltmannsaktørene blant tjenestetilbyderne, som utleier, sjåfør, renholder, innsjekkservice, og at plattformeierne bidrar med skattedata til myndighetene. Dette bør være en av Skatteetatens hovedprioriteringer i forbindelse med den nye plattform-økonomien. Det vil øke skattegrunnlaget, uten å øke todelingen av bransjen ytterligere i en skatteytende og en skattefri del av næringen.

2. Formueskatten hindrer investeringer og modernisering, og tapper bedriftene i nedgangstider.

Reiselivet kjennetegnes med at aktørene trenger fysiske lokaler, enten det er hoteller, restauranter, eller opplevelsesparker. Stor bygningsmasse er nødvendig, kostbart å vedlikeholde, og er et kjennetegn ved besøksindustrien; "a home away from home". At det må betales formuesskatt i år med tap, og at man i gode år må betale formuesskatt fremfor å ruste opp bygningsmassen har vært en særskilt utfordring for vår næring. Forslaget om å endre avskrivingsatsen fra 4 til 2 prosent vil også være en alvorlig svekkelse av driftsresultatene for næringen.

Forslag 2: NHO Reiseliv vil primært fjerne formuesskatten, sekundært fjerne den for næringslivet, i form av arbeidende kapital. At utenlands-eide bedrifter slipper formuesskatten, gjør den ekstra konkurransevridende mellom aktører i samme bransje. Avskrivingsatsen på 4 pst må opprettholdes.

3. Utredning av effekt på bransjer av evt. økning av merverdiavgiftssatsen. Reiselivet er en næring med høy sysselsettingseffekt, men med mindre overskudd enn næringer med få ansatte. Dermed rammer økning av mva-satsen fra 8 til 10 pst. betydelig mer enn reduksjonen i selskapsskatten. I dagens sysselsettingssituasjon vil summen av særnorsk flyseteskatt og reiselivsmoms-økning føre til svekkelse av norsk reiselivs konkurransevne og sysselsettingsbidrag. Både ruter og flyplasser risikerer nedleggelse, med store negative ringvirkninger for en hel næring. Dette er uklokt i en tid der norsk økonomi har ekstra sysselsettingsutfordringer som følge av oljebremsen og økt migrasjon. Norges Autoriserte Regnskapsføreres Forening og Den norske Revisorforening deler NHO Reiselivs syn, og skriver i sin høringsuttalelse til Skattemeldingen at "Turistnæringens konkurranseforhold kan bli forverret av en satsøkning for persontransport og overnatting og at det er svakere begrunnelser for en lav merverdisats for de øvrige varene og tjenestene som er omfattet av den lave satsen"

Forslag 3: NHO og flere andre høringsinstanser har pekt på at konsekvensene av Scheel-utvalgets forslag om økt mva-sats burde vært utredet nærmere for reiselivsnæringen, før de ble foreslått og iverksatt. Konsekvensene må utredes og ytterligere opptrapping av mva for denne næringen avvises.

4. Likestilling av restaurant- og "take-away"-momsen. Det er et paradoks at vi i en tid med fokus på sunn og hjemmelaget mat med lokale råvarer fortsatt har en langt høyere skatt på kokkelaget restaurantmat enn på hurtigmat fra bensinstasjoner og hurtigmat-kiosker. En harmonisering av merverdiavgiften for disse aktørene må prioriteres foran ytterligere momsøkninger på reiselivet. Vårt krav deles av Fellesforbundet og LO, jfr. høringsnotat spilt inn til Finanskomiteen for budsjett 2015. Forslag 4: Harmonisering av mva mellom restaurant og take-away utredes og prioriteres fremfor ytterligere økning av mva for reiselivsnæringen.

Vennlig hilsen
NHO Reiseliv

Kristin Krohn Devold
Administrerende direktør

Ingjerd Sælid Gilhus
Næringspolitisk fagsjef

Vedlegg:

1. NHO Reiselivs hørings svar om budsjettet 2016 til finanskomiteen, 10. nov. 2015
2. NHO Reiselivs hørings svar til Scheel-rapporten, 27. mars 2015
3. Figur over næringslivets markedsutsikter for 2016